

Zavod
Republike
Slovenija
za šolstvo

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI SKLAD
SOCIALNE SKLADNOST
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada

3. nacionalna konferenca Jeziki v izobraževanju

Predstavitev delavnic, 12. april 2018

Raba odlomka umetnostnega in neumetnostnega besedila pri pouku slovenščine, angleščine in francoščine

dr. Marija Žvegljč, ZRSŠ

Monika Repše in Katja Mavrič Zagožen, OŠ Ljubno ob Savi

Andreja Lorenčak, I. Gimnazija v Celju

Fragmentarnost in eklektičnost na ravni besedil, morda še posebej na tej ravni, lahko pomeni precejšno nevarnost oziroma past pri doseganju učnih ciljev pri pouku jezikov, tako za učitelja pri načrtovanju in izvajanju pouka, kot tudi za učenca pri razvijanju sporazumevalne zmožnosti. To velja tako za pouk prvega jezika kot tudi drugih jezikov.

Glede na to, da je besedilo pogosto izhodišče za pouk jezikov in da se v praksi kot izhodišče velikokrat pojavlja prav odlomek besedila, se bomo s kolegicami iz prakse v skupni delavnici nekoliko poglobili v didaktiko obravnave odlomka besedila pri pouku slovenščine, angleščine in francoščine.

Monika Repše bo predstavila rabo odlomka (ne)umetnostnega besedila pri pouku slovenščine v 7. razredu osnovne šole, Katja Mavrič Zagožen rabo odlomka neumetnostnega besedila pri pouku angleščine v 8. razredu osnovne šole, in Andreja Lorenčak rabo odlomka (ne)umetnostnega besedila v 1. letniku gimnazije.

Udeleženci bodo v delavnici:

- spremljali predstavitev primera rabe odlomka pri pouku slovenščine, angleščine in francoščine,
- analizirali primer rabe odlomka pri pouku slovenščine, angleščine in francoščine,
- razpravljali o pomenu izbora ustreznega odlomka (ne)umetnostnega besedila pri pouku jezikov.

Govorna vzgoja pedagoga in komunikacija

Vladimir Pirc, ZRSŠ

Mojca Kavčič, OŠ Koroška Bela, Jesenice

Predstavili bomo aktualno pojmovanje govorne kulture in komunikacije. S pomočjo interpretacije, analize in vrednotenja besedila bomo predstavili sredstva prepričevanja in prepoznali relevantno argumentacijo, avtorjeve lastnosti in njegov vpliv na poslušalce.

V nadaljevanju delavnice bomo na istem besedilu poudarili razliko med umetniškimi in šolskimi interpretativnim branjem/govorom pri pouku slovenščine na podlagi prozodije pa tudi mimike, gestike in proksemike.

Poudarjen bo pomen književne ustreznosti učiteljevega govora za učenčev napredek na tem občutljivem področju.

Udeleženci bodo v delavnici aktivno sodelovali.

Veččutna celovita spodbuda za učenje in poučevanje jezika

dr. Katica Semec Pevec, ZRSŠ

Mojca Leben

Učenje je lažje, če se pri tem aktivirajo več kot eden, po možnosti vsaj trije senzorni kanali. Pri učenju jezika je potrebno sočasno uporabljati vizualne, slušne in kinestetične povratne informacije, ki podpirajo pomnjenje in omogočajo avtomatizacijo znanja. Veččutni pristopi omogočajo vsem otrokom procesiranje informacij z uporabo čutov, ki predstavljajo najmočnejša področja ter krepitev njihovih šibkih področij.

Udeleženci bodo:

- preizkušali izbrane veččutne dejavnosti, s katerimi lahko osvajamo prostor in oblikujemo nove prostorske organizacije ter bolje zaznavamo sebe in druge,
- okrepili občutke na zaznavanje in sprejemanje jezika in jih uzaveščali s telesno govorico,
- s sprožanjem domišljjskih slik neposredno nagovorjeni za pripravo na nadaljnje ustvarjanje in učenje različnih jezikov,
- seznanjeni s primeri veččutne celovite spodbude za učenje jezika v vrtcu, v 3 in 6. razredu osnovne šole ter se o njih kritično opredelili,
- pridobili in izmenjali ideje, kako obogatiti dejavnosti učenja in poučevanja z vključevanjem veččutne spodbude od vrtca do srednje šole.

Prezrti potenciali za izboljšanje zgodnjega učenja in poučevanja tujega jezika na osnovi ugotovitev spremljav pouka

mag. Lucija Rakovec, ZRSŠ

Na delavnici bomo v 5 skupinah razmišljali in pripravili praktične primere izboljšav za pouk tujega jezika v 1. VIO na osnovi nekaterih izpostavljenih nevroalgičnih točk, ki so jih pokazale dosedanje spremljave pouka:

- preproste dejavnosti za dvig kognitivne zahtevnosti pouka tujega jezika,
- osnovni elementi za spodbujanje formativnega spremljanja pri pouku tujega jezika,
- organizacija prostora, ki podpira drugačne oblike pouka,
- elementi medkulturnosti, ki dvigujejo motivacijo,
- učinkovite oblike sodelovanja s starši.

Dejavnosti za razvijanje posameznikove raznojezične kompetence

dr. Liljana Kač, Suzana Ramšak in Susanne Volčanšek, ZRSŠ

Namen delavnice je praktičen prikaz raznolikih dejavnosti za razvijanje posameznikove raznojezične zmožnosti za učence različne starosti. Dejavnosti hkrati spodbujajo učne strategije za celostno učenje jezikov, ki oblikujejo posameznikovo vedenje o tem, kako jezikovni sistem deluje na metaravni.

Dejavnosti bomo predstavili v obliki učnih postaj, kjer udeleženci neposredno spoznavajo in preizkušajo raznolike jezikovne igre in materiale. Pestre dejavnosti spodbujajo ustvarjalno in tudi kritično mišljenje in so pripravljene za takojšnjo rabo pri pouku

Pregled posodobitev UN za angleščino (2016) - kako zagotoviti vertikalno in kako iz 3. v 4. razred

mag. Barbara Lesničar, ZRSŠ

Barbara Pristovnik, OŠ Sveta Ana

V delavnici bomo predstavili posodobitve v Učnem načrtu za angleščino (2016). Posebno pozornost bomo namenili naslednjim področjem:

- cilji in standardi znanja - kako jih interpretirati in oblikovati,
- preverjanje in ocenjevanje znanja v luči sodobnih spoznanj stroke,
- zagotavljanje vertikale v OŠ - kakšno je pričakovano znanje učencev ob koncu 1., 2. in 3. VIO in kaj lahko stori (mora storiti) strokovni aktiv učiteljev tujega jezika za optimalni napredek učencev,
- primer iz pedagoške prakse - prehod učencev iz 3. v 4. razred.

Večjezičnost kot priložnost in/ali izziv pri pisnem izražanju v tujem jeziku

dr. Brigita Kacjan, Filozofska fakulteta v Mariboru

Cilji delavnice:

- Udeleženci bodo spoznali povezavo med večjezičnostjo in pozitivnim in negativnim transferjem pri pisanju besedil v tujem jeziku.
- Udeleženci bodo v nemških besedilih učencev, dijakov in študentov prepoznavali in analizirali interference iz različnih jezikov.
- Udeleženci bodo spoznali načine vključevanja interferenc kot izziv oz. priložnost uspešnega učenja pisanja besedil v tujih jezikih.

Potek delavnice:

- Udeleženci bodo na delavnici spoznali pojavne oblike pozitivnega in negativnega transferja in njegovo prepletenost z večjezičnostjo vsakega posameznika.
- V nadaljevanju bodo najprej vodeno in nato samostojno prepoznavali, razvrščali in utemeljevali primere interferenc.
- V zadnjem delu bodo udeleženci pridobljena spoznanja uporabili praktično, in sicer bodo pripravili kratko analizo nekaj primerov spisov njihovih učencev, dijakov ali študentov. V spisih bodo prepoznali interference in nato predstavili rezultate ter predstavili didaktični predlog, kako interference izkoristiti kot priložnost za učenje pisanja v tujem jeziku.

Udeleženci naj prinesejo s seboj 5 različnih spisov v tujem jeziku.

S SLIKANICO V SVET BRANJA IN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA

Marija Sivec, ZRSŠ

Cilji delavnice:

- Udeleženci se seznanijo z dvema primeroma sodobnih slikanic za otroke, prevedenih v slovenščino iz angleščine in nizozemščine.
- Z iskanjem prezrtih prvin prepoznajo elemente klasičnega pravljичnega besedila.
- Zgodbi glavnih junakov spremljajo na inovativen način, v luči izbranih elementov formativnega spremljanja.
- Presojajo nekatere rešitve prevoda glede na sporočilnost oz. pomen besedila.

Potek delavnice:

- Branje vzgojitelja/odraslega v fazi priprave na VIZ delo,
- načrtovanje branja skupaj z otroki - udeleženci uporabijo spoznanja iz predhodne faze,
- skupno branje z otroki ter poustvarjalne dejavnosti otrok - predstavitev izkušenj iz prakse,
- diskusija - vrednotenje prevoda ter pomen slikanice/ pravljice za vseživljenjsko učenje.

Slovenščina in angleščina z roko v roki?

Berta Kogoj, ZRSŠ

Ana Perovič, OŠ Bratov Poljanšek Maribor

V delavnici bodo udeleženci

- spoznali nekaj konkretnih primerov povezovanja učnega jezika in angleščine na različnih področjih učenja s poudarkom na kompleksnejših znanjih, veščinah in strategijah, ki jih lahko prenašajo med jeziki oziroma šolskimi predmeti,
- se seznanili s primerom, kako učenci razumejo in doživljajo povezave med obema jezikoma,
- preučili formativno spremljanje kot temelj takšnega povezovanja in možnosti podpore z uporabo digitalnih orodij,
- pripravili konkretne načrte povezovanja, zlasti na področju branja in tvorjenja pisnega besedila.

Udeležence prosimo, da s sabo prinesejo pisno besedilo z dejavnostmi za razvijanje bralnega razumevanja ali pa nalogo za pisno sporočanje, skupaj z dvema primeroma učenčevih besedil (enega bolj in drugega manj kakovostnega) – vse v slovenščini in/ali v tujem jeziku.

VZPODBUJAMO VEČJEZIČNOST OTROK

Dejavnosti in priložnosti za ohranjanje maternih jezikov otrok

Mojca Jelen Madruša in Nika Rudež, OŠ Koper

Udeleženci:

- razmišljajo o pomenu maternega jezika in večjezičnosti otrok,
- načrtujejo dejavnosti, ki spodbujajo otrokovo večjezičnost v vzgojno-izobraževalnem okolju,
- iščejo priložnosti povezovanja in sodelovanja vzgojno-izobraževalnega zavoda ter lokalnega okolja za vključujočo skupnost.

Potek delavnice:

- udeleženci si ogledajo video posnetek o tem, kaj otroci menijo o pomenu maternega jezika in učenju tujih jezikov,
- v skupinah se pogovorijo, kako v vzgojno-izobraževalnih zavodih načrtujejo aktivnosti, ki otroku dajejo priložnosti govorjenja v maternem jeziku,
- ob »miselnih izzivih« razmišljajo o vlogi strokovnih delavcev pri razvijanju otrokove večjezičnosti in o svojih kompetencah pri delu v raznolikih in medkulturnih oddelkih,
- predstavijo razmišljanja skupine in pobude ob »miselnem izzivu«,
- med udeleženci spoznajo in podelijo dobre prakse.

Vidimo, razumemo, ubesedimo

mag. Darinka Rosc-Leskovec in Anita Poberžnik, ZRSŠ

Povezanost bralne in naravoslovne pismenosti V delavnici bomo:

- ugotavljali, na kaj mislimo, ko v vrtcu, osnovni in srednji šoli govorimo o razumevanju,
- razmišljali o tem, kako učinkovito gradimo razumevanje (besedil) s podporo različnih vizualnih elementov in
- kaj potrebujemo, da lahko to, kar razumemo, tudi ubesedimo na način, ustrezen okoliščinam in namenu sporočanja.

POTEK DELAVNICE:

V delavnici bomo na osnovi primerov gradiv, nalog in dejavnosti razmišljali in iskali odgovore na vprašanja o tem, kako pri pouku slovenščine po celotni vertikali doseči boljše razumevanje in tvorjenje besedil na način, da med seboj povezujemo različne besedne, vizualne in druge gradnike, ki jih otroci, učenci in dijaki pridobivajo tudi pri pouku drugih predmetov, v tem primeru naravoslovnih.

Na primeru opazovanja, poimenovanja in različnih načinov ubeseditve (umetnostno, neumetnostno besedilo) pojava svetlobe po vertikali od vrtca do srednje šole bomo v smislu formativnega spremljanja ugotavljali, kako po vertikali graditi in poglobljati razumevanje in kako zaznavati in odpravljati pomanjkljive ali napačne predstave, nenatančno uporabo izrazoslovja ter pretirano poenostavljanje in posploševanje. Pozornost bomo namenili tudi temu, ali razumevanje ocenjujemo na način, ki podpira razvijanje/pridobivanje procesnih znanj pri pouku.

V povezavi z učenjem in poučevanjem bomo v delavnici pozornost namenjali zaznavanju in razumevanju vizualnih elementov z dveh vidikov – z vidika notranje vizualizacije (predstave, ki (si) jih ustvarjamo na osnovi slišane, prebrane, videne) in z vidika uporabe vizualizacijskih elementov (modeli, animacije, grafični prikazi, slike...) v podporo poznavanju in razumevanju pojmov, pojavov in procesov.

Tako lahko dosegamo boljše, trajnejše in bolj osmišljeno znanje tako pri slovenščini kot pri naravoslovnih predmetih. S tem, da otrokom, učencem in dijakom ponudimo učno okolje, v katerem lahko vsebinska in procesna znanja slovenščine in naravoslovnih predmetov med seboj prepletajo in jih dojemajo kot smiselno celoto, hkrati razvijamo njihovo bralno in naravoslovno pismenost. S tem jim omogočimo, da z razumevanjem naravoslovnih pojavov in procesov bolje berejo in razumejo prebrana besedila tako pri slovenščini (tudi umetnostna) kot pri drugih predmetih in da znajo o tem, kar razumejo, tudi govorno tvoriti in napisati smiselna in razumljiva besedila tako v šoli kot v smislu vseživljenjskega znanja.